Valiokuntakanslian sihteeri Pirjo Sauramäki

Hallintovaliokunta HE 91/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialue- ja maakuntajakolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kuuleminen 9.10.2025 klo 12.30 (kirjallinen lausunto)

Kirjallinen asiatuntijalausunto asiassa Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialue- ja maakuntajakolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 91/2025 vp)

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy (jatkossa Hyvil) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi otsikossa mainitussa asiassa. Seuraavassa asiaa on käsitelty lähinnä hyvinvointialuejakolain kannalta.

Hyvinvointialuejakolaki

Uusi hyvinvointialuejakolaki vastaisi perusteiltaan voimassa olevaa lakia. Lakiin ehdotettaisiin tehtäväksi eräitä täsmennyksiä. Esimerkiksi omaisuuden ja velkojen siirtymistä koskevaa sääntelyä täydennettäisiin. Lisäksi säädettäisiin taloudellisen selvityksen toimittamisesta, jos hyvinvointialue jaetaan useamman hyvinvointialueen kesken.

Hyvil kannattaa pääosin esitystä, mutta näkee myös riskejä omaisuuden, velkojen sekä henkilöstön siirtymisen osalta hyvinvointialueen lakatessa tai kunnan siirtyessä hyvinvointialueelta toiselle, jos ei päästä sopimukseen. Hyvil katsoo, että esitetyn lain 17 §:n sisältöä tulisi arvioida uudestaan siten, että siinä säädettäisiin tarkemmin omaisuusjärjestelyistä. Nykyisessä muodossa säännös voi muun muassa johtaa epätarkoituksenmukaisiin omaisuusjärjestelyihin eräissä tilanteissa. Vastaanottava hyvinvointialue voi joutua vastaanottamaan pitkäaikaista ja/tai lyhytaikaista lainaa ilman että vastaavaa määrää omaisuutta siirtyy alueelle. Väestön jakautumisen suhteessa tehtävä jakoperuste voi olla vastaanottavalle hyvinvointialueelle epäedullinen erityisesti velkoja jaettaessa. Laki jättää avoimeksi mikä olisi muu perusteltu jakosuhde tilanteessa, jossa epäsuhta olisi ilmeinen ja miten tähän muuhun jakoperusteeseen voidaan päätyä, jos osapuolet eivät pääse siitä sopimukseen.

CC BY

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
www.hyvil.fi
etunimi.sukunimi@hyvil.fi
Y-tunnus: 3324881-1

Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab
www.hyvil.fi
fornamn.efternamn@hyvil.fi
FO-nummer: 3324881-1

Säännös esitetyn kaltaisena ei ratkaise tasapuolisen jaon toteutumista, vaan säännös lähtökohtaisesti edellyttää muun jakosuhteen molemminpuolista tai kaikkien osapuolien hyväksyntää.

Lisäksi hyvinvointialuejakolain 19 § esitetyn kaltaisena voi johtaa tilanteeseen, jossa hyvinvointialueelle joka tapauksessa siirtyy vastuu palvelujen järjestämisestä, vaikka siirtyvää henkilöstöä ei olisi.

Hyvil lisäksi kiinnittää lainsäätäjän huomiota siihen, että yhteyden poistuminen maakuntien jakoperusteisiin ei muodostaisi kunnille mahdollisuutta hakeutua ja siirtyä toiselle hyvinvointialueelle liian kevyin perustein.

Hyvinvointialuelain 27 §:n ja 87 §:n muutokset

Esityksessä ehdotetuilla hyvinvointialuelain 27 §:n (valtuustoryhmien toiminnan tukeminen) ja 87 §:n (luottamushenkilöiden kokouspalkkiot ja korvaukset) muutoksilla on viisi miljoonaa euroa valtion rahoitusta vähentävä vaikutus vuodesta 2026 lukien.

Hyvil arvioi, että esitetyistä muutoksista ei kuitenkaan synny kustannussäästöjä hyvinvointialueille.

Hyvinvointialueen taloudellisen tuen rajaaminen valtuustoryhmien sisäiseen toimintaan on kannatettava. Perustelujen mukaan hyvinvointialue kuitenkin voi tietyin edellytyksin taloudellisesti tukea valtuustoryhmää hyvinvointialueen asukkaille suunnatun tilaisuuden järjestämisessä. Tällaisen tilaisuuden järjestämiseen annettu tuki vaalien alla ei välttämättä ole täysin ongelmatonta. Hyvinvointialue ei voi taloudellisesti tukea vaalitilaisuuksia. Avoimeksi siten jää, voiko hyvinvointialuelain 27 §:n ja esimerkiksi ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain 4 §:n 4 momentin välille muodostua ristiriitaa.

Kokouspalkkioita koskevaan säännökseen esitetyllä täsmennyksellä ei Hyvilin käsityksen mukaan ole vaikutusta hyvinvointialueiden palkkioiden maksamisen käytäntöihin.

HYVIL

Niina Kolju
juristi

Jakelu Hallintovaliokunta